

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/41

Karar Sayısı : 2004/90

Karar Günü : 30.6.2004

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 12.02.2005-25725

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Hatay 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2275 sayılı Yasa ile değiştirilen 508. maddesinin, "...*iki aydan iki seneye kadar hapis ve...*" ibaresinin Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hizmet nedeniyle emniyeti suiistimal suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu ibareyi Anayasa'ya aykırı bulan mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu ibareyi de içeren 508. maddesi şöyledir:

*"Madde 508- Her kim başkasına ait olupta iade veya muayyen bir suretle istimal etmek üzere kendisine tevdi veya her ne namla olursa olsun teslim olunan bir şeyi kendisinin veya başkasının menfaatine olarak satar veya rehnedir veya sarf ve istihlâk eder yahut ketim ve inkâr eyler veyahut tahvil ve tağyir ederse mutazarrır olan kimsenin şikâyeti üzerine **iki aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılır.**"*

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 14.3.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın sözleşmeden doğan bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi eyleminin cezalandırılmasına ilişkin olduğu, bu eylem için de Türk Ceza Kanunu'nun 508. maddesinde hürriyeti bağlayıcı ceza öngörüldüğü belirtilerek, bu durumun Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan *"hiç kimsenin yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamayacağı"*na ilişkin kurala aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

AİHS 4 Nolu Protokolden aynen alınarak 3.10.2001 gün ve 4709 sayılı Yasanın 15. maddesiyle Anayasa'nın 38. maddesine eklenen sekizinci fıkrada, hiç kimsenin, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden yoksun bırakılamayacağı öngörülmüş, maddenin gerekçesinde de, *"... 4 nolu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlülük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir. Sözleşmeden doğan yükümlülük içinde borçlar da vardır ..."* denilmiştir.

38. maddenin sekizinci fıkrasında sözü edilen "yerine getirememe" sözcüğü bir kimsenin sözleşme karşındaki durumunu anlatmaktadır. Bu nedenle, sözleşmeden kaynaklanan bir borcu ödeyebilecek durumda olup da, ödemeyi reddeden kişiler bu madde hükmünden yararlanamaz. Nitekim, protokolün değişikliğe esas alınan 1. maddesi iradi olmayan ödeyememe durumuna ilişkindir.

Yasakoyucunun Türk Ceza Kanunu'nun 508. maddesinde düzenleyerek yaptırımı bağladığı hizmet sebebiyle emniyeti suiistimal suçu, kasten işlenen bir suçtur. Suçun oluşabilmesi için failde suç işleme kastının bulunması, başka bir ifadeyle failin kendisinin veya başkasının yararına olmak üzere maddede belirtilen eylemleri bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş olması gerekir.

İtiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında değerlendirilebilmesi için taraflar arasındaki ilişkinin yalnızca sözleşmeden doğması ve borcun yerine getirilememesi hali için hürriyeti bağlayıcı ceza öngörülmüş olması gerekmektedir.

Anılan maddede suç olarak düzenlenen eylemler, "yükümlülüğün yerine getirilememesi" durumu ile ilgili olmayıp, failin, suçun mağduru aleyhine hileli ve kötü niyete dayanan eylemlerle, kısaca, "yükümlülüğünü yerine getirmemesi" haline ilişkin bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu ibare, Anayasa'nın 38. maddesine aykırı değildir, istemin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu"nun 2275 sayılı Yasa ile değiştirilen 508. maddesinin "... iki aydan iki seneye kadar hapis ve ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 30.6.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2002/41
Karar Sayısı : 2004/90

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Cafer ŞAT

Üye

Fazıl SAĞLAM

Üye

A. Necmi ÖZLER